

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdajanje popoldne, večerno izdajanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta . . . . . 6 „ 60 „ 3-30
četrť leta . . . . . 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnine sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Ogledi in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnine in oglase je plačati loco Gorica.

SOČA

„Vse za omiko, svobodo in napredek!“ Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopis naj se pošilja le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošilja le upravništvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vsa leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz - Šolski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

(Večerno izdajanje.)

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Pred šestimi leti in dandanašnji.

Pred šestimi leti so sodili goriški Slovenci, da pošljejo v deželni zbor desetorico, katera bo, četudi ne v vsakem posameznem članu, vendar skupaj vzeta, taka, da bo mogla doseči to, kar najnujnejše potrebujemo, da moremo nastopati polagoma enakopravno z Lahom na sploh v deželi, da bo mogoče v deželnem zboru našim poslancem spravljati na razpravljanje vse naše potrebe in težnje tako, kakor pritiče svobodnim državljanom, da bo deželni zbor res to, kar mora biti, ter da se končno pokažejo na vse strani — vspehi. Bilo je na razpolaganje tudi dobre volje tako, da je ljudstvo mislilo, da po onih poslancih prične končno velika akcija, katera stori Slovence enakopravnega Lahom. Goriški Slovenci so dihali v nekem novem navdušenju, da se spremeni politički položaj v deželi popolnoma ali pa vsaj izdatno obrne v prilog njim.

Kaj pa se je zgodilo namesto tega, ne bomo ponavljali, ker je predobro znano. Abstinenca ni prinesla pričakovane vspeha, največ zbog nerodnosti dr. Gregorčiča nasproti vladi in Lahom, kateri nerodnosti se je razkazala s „obedientia canonica“, ko je prišel kardinal Missia v deželo. „Narodno vodstvo“ je bilo korenito zavozilo, in končno je „ljubljenec naroda“ stopil še kardinal za vrat, tako, da so bili politički računi goriških Slovencev do cela prečrtani. Sledilo je mrmrnanje med ljudstvom, „obedientia canonica“ je pognala don Antonia dr. Pajerju v jarem — in vse navdušenje za sveto slovensko stvar, za pravice našega jezika, za našo veljavo, je šlo rakom žvižgat pri večini poslancev bivšega deželnega zbora. Vse drugo je znano....

Lani smo se zopet pripravljali na deželnozbornsko volitve, ali to pot na dvojni način. — Narodno-napredna stranka je hotela poslati v deželni zbor v vsi desetorico može, prave zastopnike našega ljudstva, ki bi imeli nalog, zastaviti vse svoje moči v korist našega

IZDAJALEC.

Ruski spisal A. Marlinskij (A. A. Bestužev)

Poslovenil J. J. K—g—j.

(Konec)

A ti si videl, kako sem se maščeval radi kovarstva! Samo po maščevanju hrepenim... drugega čuta nimam več; iz srca sem že iztrgal trnjevi venec ljubezni. Prisezam pa pred vsemi, da mi je še sedaj drago, kar mi je bilo sveto, — Helena bode živa ali mrtva v mojem objemu. Hočem se nasmejati njenim mukam, ker je prezrla moje; hočem, da nikdar ne izbriše s svojimi solzami krvi svojega ljubimca. Imenuj to otročarijo, trmo, razdraženost malenkostnega samoljubja in čestihlepnosti; posmehuj se temu, kolikor hočeš, a ona bode moja. To je moj cilj, to je moja želja... kajti, ni li boljše poslušati svoje volje, kakor večno se pokoriti tuj? A brata... zlodjeva brata... si li slišal moj odgovor na njegovo pismo, katero mi je nedavno poslal na puščici! Izpustim ti kri, sem mu odgovoril, — da raztržem zadnje vezi, ki naju družijo, a mene tlačijo; s pepelom požara zasujem Perejaslavlj, kateri me je zavrgel — ako mi je pa usojeno, da poginem, tedaj potegnem tudi sovražnike s seboj v brezno...!

prebivalstva, z vstrajnostjo in eneržijo nam priboriti končno enakoveljavnost z Lahom, odpraviti iz deželne hiše tisto dvojno mero, katero drži v rokah dr. Pajer, in prisiliti deželni zbor in odbor, da se pečata z našimi gospodarskimi potrebami tako, kakor mi hočemo. Klerikalna stranka pa se je pripravljala na te volitve v znamenju križa in udanosti Pajerju. Bojevala se je za to, da so prišli v deželni zbor in odbor ljudje, ki so izbrisali že zdavnaj iz svojega programa vsak boj za enakoveljavnost goriških Slovencev ter se slepo udali vladi in Lahom pod patronanco kardinala, ki je orodje proslulega primorskega vladnega sistema

Zanimanje za volitve je bilo torej deljeno. Naša stranka je držala visoko bojni prapor za enakoveljavnost, klerikalna pa je le gonila ljudstvo v laški jarem. Naši pristaši so še vedno navdušeni za naše svete vzore, za pravice našega jezika in naroda, klerikalci pa so zmedeni ter sledijo slepo za črno sukno v lastno pogubljenje. Klerikalcem torej ni mar za naše svete pravice, ampak oni so zadovoljni s pravicami, kakor jih jim Lahom odmerjajo. Po črnih politikih zapeljani ljudje niti ne pojmiyo danes, kako veliko škodo v vsakem pogledu so storili Slovencev v deželi in samim sebi, ko so volili klerikalne poslance v deželni zbor. Ta škoda se danes še ne dá preceniti, ali pride čas, ko se bo dala, in takrat se bo marsikedo lase pulil, češ, kako sem mogel biti tako nespamet, da sem volil namesto mož hlapce za poslance....

Deljeno je bilo, kakor rečeno, zanimanje za volitve, ali kdor bi sodil po klerikalni večini v deželnem zboru, da ona kaže, da večina ljudstva je obupala ter se slepo udala nasprotniku, ta bi se kruto varal. Črnuhom se je res posrečilo, oslepariti ljudstvo za več mandatov, ali kdor je čul takrat prave, neodvisne in samostojne misleče ljudi ter mladino, naš up, ta je vskliknil: Osleparili so jih nekaj, drugi pa stopajo dalje po poti, ki vede na boj za enakoveljavnost Slovencev z Lahom v naši deželi. Ta boj pa vodi le narodno-

Kmalu je objel spanec Lisovskega in Vladimirja. A strašne sanje so vznemirjale njegovo težko spanje. Vedno mirnejše je tekla z jezo razgreta kri... razburjenost ga je popustila in jutranji vetrič je s hladom opihljal njegova čuvstva. A čuj, dozdeva se Vladimirju, da sliši šum korakov; nekdo, priklonivši se k njemu, šepče mu na uho: »Vladimir!... in on s trepetom, na pol v spanju, sega po samokresu in, naslonivši se na roko, srpo gleda na prišleca: pred njim stoji mlad kozak v mesečnem svitu;... neodločno snemlje svojo kučmo, in dolgi lasje se vsujejo po plečih; zasopljeno znani glas ponavlja: »Vladimir!... To je — Helena!«

Ne čudi se, Vladimir, je dejala, — da sem odvrгла deklško plašljivost in sramežljivost ter prišla k tebi skozi vse nevarnosti. Dolgo sem te ljubila, kakor brata, — in sedaj ljubim tvojega brata bolj nego sebe, zato pa tudi strmim nad tvojo nepričakovano premembo; muči me misel, da sem tega jaz kriva; zato se ne bojim nobene drznosti, nobene žrtve, da le rešim svojo domovino, tvojo slavo, tvojo dušo. Torej, Vladimir! Jaz hočem biti tvoja, poskusim te osrečiti, naučim se te ljubiti, — a bodi dostojen moje ljubezni in spoštovanja vseh: zapusti to gnezdo izdajalcev; tvoj vzgled potegne za seboj tisoče ruskih odpadnikov, tvoja hrabrost reši Pereja-

slavlja, tvoje spreobrnjenje poravna trenutno izdajalstvo. Sam Bog odpusti skesanemu grešniku, in blagoslov na zemlji ter zveličanje v nebesih — te čaka. Brat ti odstopi vse, kar hočeš; jaz — vse, kar morem... Za nagrado, za milost te pa prosim: povrni se! Usmili se mojih solz... usliši moje ponižno prošnjo!

Ne, angelček! — zakričal je ganjeni Vladimir: — jaz ne prodajam ne dobrih, ne slabih svojih del: ti ostaneš Mihajlova nevesta — jaz sem pa zopet domovine sin! Helena, ti si me premagala — pojdiva!

Nakrat je pretresel njegovo srce glas trobente v taboru — in Vladimir se je zbudil! Lisovskij je že stal pred njim v oklepju in ga budil.

Cas je, Sitokij, čas! — je dejal: — že se zari in vse je že pripravljeno, ti povedeš kozake na pristop od jezera, jaz napadem od Trubeža... steno zapalimo, in mesto bo naše!

Ali so bile to sanje? — vzkliknil je, oziraje se, od sna zaslepljeni Vladimir. — Sanje, zlobne sanje! — Tako je vse dobro, vse lepo na svetu — le bajka, le prazen sen; samo v sanjah so vneti ljudje za vzvišeno in plemenito. Naj me vleče usoda v hudobijo — jaz jo še prehitim, čim težji mi bode vrnitev, tem neusmiljenejši bodem! Na konje, naprej! gorje oblagancem!

Klerikalni škandal v dež. zboru.

(Konec.)

Berbuč: Glede volitve Ernesta Klavzarja je dr. Tuma navajal različne razloge, zakaj bi se ta volitev morala ovrzti. Sam pripoznava, da se je volitev vršila pravilno, da ni ugovora s tega stališča proti tej volitvi, kakor tudi mora pripoznavati, da ni z nobenega pravnega stališča razloga proti verifikaciji te volitve. Dr. Tuma pravi med drugim, da Ernest Klavzar je bil voljen vsled pritiska duhovščine, katera je volilec govorila na vest, da mora tega človeka voliti, ker je čist značaj. Jaz bi vprašal dr. Tuma, ali ima zato dokaze? Kajti eno stvar trditi in dokazati, to je različno. Gospodje od njegove stranke so tudi trdili in ovadili sodišču Ernesta Klavzarja, da je to in to izneveril, ali sodišče je spoznalo; da ni povoda proti njemu postopati. Ovajati denuncirati je lahko, ali dokazati je težko. In če se tega stališča držimo, potem pridemo jutri jeden ali drugi nas na zatožno klop in tako iz te zbornice. Sicer pa ne vem, zakaj ravno dr. Tuma se tako protivi proti Klavzarjevi volitvi. Kaj je njemu naredil Ernest Klavzar? Saj ni nje-

gove stranke, naj ga pustijo pri miru. Kar se pa tiče Klavzarjeve časti, jaz mislim, ako bi hoteli biti strogi, bi se lahko o tem in onem poslancu govorilo, ali je res tako čist, da bi se na njem ničesar ne dobilo, in da bi se ga s tako strogim postopanjem ne izbacilo iz te zbornice. Jaz mislim, da marsikdo iz te zbornice je že sedel na zatožni klopi. Jaz vem, da so gospodje bili tudi iz službe izključeni radi kaznivnega dejanja. (Strekelj: Pa ne zaradi defraudanstva!) Pustite zdaj mene govoriti. Potem imate Vi besedo. Če se napada poštenost kakega človeka, mislim, da je dolžnost vsakega poslance, da ga brani. Kar je dr. Tuma tukaj navedel proti volitvi Ernesta Klavzarja, se mora priznati, da niso utemeljeni ti razlogi proti volitvi. Zakonita je volitev vsekako, in ako se volitev Ernesta Klavzarja ovrže, se res postopa nezakonito.

Dr. Tuma: Profesor Berbuč zahteva dokaze. Dokazi leže v arhivu deželnega odbora. — (Tu omenja znana defraudanstva v cestnem odboru in v deželnem uradu.)

Ko se je temu na sled prišlo, je Ernest Klavzar potrdil, da je faktično on defraudiral in se je obvezal odplačevati v obrokih po 20 gld. na mesec. Ako prof. Berbuč zahteva še drugih dokazov, so mu na razpolago, ali dovolj je dokaz, da je mož defraudant pred obličjem deželnega odbora. In zato je naša dolžnost, da varujemo čast te zbornice ter ne pozabimo izvoliti Ernesta Klavzarja. Kar se tiče onega, ki je bil na zatožni klopi, gospodje, to sem bil jaz in morebiti pridem v boju za napredno misel še v ječo, ako koga do tega dovede njegovo versko prepričanje. Ali svoje svobodno prepričanje vzdržujem kljub slabim nasledkom, kakor sem ga kazal takrat, ko sem bil 18 let star. Takrat se nisem bal inspektorjev in sem se izrazil, da želimo prosto državo in to svobodo želim tudi danes in se bom bojeval za njo, dokler bom gibal. Jaz sem ponosen, da sem sedel na zatožni klopi, in kdor čita zgodovino iste, vidi le, da sem neupogljiv. To je moj odgovor, da bodo gospodje vedeli, zakaj sem sedel na zatožni klopi. Gg. odvetniki, ki sede tukaj, poznajo zgodovino moje tožbe in oni lahko spričajo, da ne pade od nje niti senca na me.

Berbuč: Jaz sem od dr. Tume zahteval dokaze glede tega, da je bila volitev pod pritiskom duhovščine ter da je duhov-

Jedva se je daniło. Tolpe so odrinile molče, ne da bi streljale — a usodepolni »streljaj«! z nasipa je bil smrtna zarota za mnoge. Kakor v travi skrite temnopisane kače, odprli so topi svoje žrelo, nebo je vzplamenelo in smrtna toča je začela z žvižgom padati med vrste. — Naglo, naglo, — zadelo je povsod... hitro na rov, podtakni ogenj, ruj in sekaj kolišče! Poljaki so vdrli naprej po smugavniku, katerega so vrgli v rov; a karteče na steni niso molčale, jadra so obračala vrsto napadalcev, in voda je požirala ranjence. Tolpa se je ustavila.

Naprej, za menoj! zakričal je Vladimir, pritisnil si čalado na čelo in se zaletel na drugi breg. S krikom in vikom so se vsuli za njim kozaki, a on je že pred vsemi, s sabljo v zobeh, s samokresom v roki, na lestvicah... Otresaje se sebe kamnje in puščice, se je prejel že za rob in stopil na steno.

Stoj! — zagromelo mu je nasproti. — Topov strel je razsvetil borilca, s katerim je trčil skupaj — a kaj je to? Nad njim je bliščala Mihajlova sablja. Grozen prizor! Bleda od srda sta se spogledala in zmračilo se je vse... Nehoté sta zatrepetala oba. On je izdajalec — bila je prva misel; a on je tvoj brat, bilo je prvo Mihajlovo čuvstvo, in sablja v roki mu je upala. Ta je

ščina res pritiskala na volilce tako, da so morali voliti Ernesta Klavžarja. Teh pa nima. Zato pa je šel na druge dokaze, katerih nisem zahteval (smeh med občinstvom). namreč na 230 gld., katere pravi, da je Klavžar po neveril deželnemu odboru in tisto svoto pri cestnem odboru goriske okolice. Te podatke so dali gospodje sodnji črez in sodnja je o tem tudi sodila. Mogoče, da je Klavžar v svojih mladih letih kaj zgrešil. Jaz mislim pa, da zaradi tega, če je človek v mladih letih kaj zgrešil, zaradi tega ne bi ga bilo treba obsoditi. Jaz nisem navajal, da je dr. Tuma sedel na zatožni klopi, da bi ga očrnil. Vsakemu se to lahko pripeti, a zaradi tega mu ni treba poštenja odrekati. — Sicer pa predlagam, da se volitev Ernesta Klavžarja in dr. Gregorčiča potrdi.

Grča: Temu, kar se je tu govorilo, dostavljam le še, da je lansko leto dež. zbor govoril o osebi, o kateri se danes tukaj govorijo. Omenjam, da dež. zbor mu je priznal pridnost, znanje in delovanje in mu je za to tudi nekako nagrado priznal, ker mu je pokojnino povišal. Deželni zbor je že lani izgovoril besedo, da ga je priznal moža, kateremu je dal nagrado. Bilo bi to ravno nasprotno, ako bi se ga sedaj izključilo izmed deželniških poslancev zaradi nekaterih govorov o njem, katere niso dokazane ali vsaj niso take, da bi sodnja mogla o njih sklepati in govoriti, ker smo slišali dans, da je sodnja sama oziroma državni pravdnik ustavil preiskavo. Dalje moram tu opomniti, da bi mi krivico delali volilcem, ako ne potrdimo izvolitve Ernesta Klavžarja. Volilci imajo pravico dati, komur hočejo svoj glas, in tako so se odločili tolminski volilci, da je bil izvoljen Ernest Klavžar, kakor je sam dr. Tuma priznal. Ako bi to volitev ovrgli, bi bilo to žaljenje za volilce, ki so volili po svoji vesti. Po vsem svetu je znano, da je agitacija. Ako je na eni strani, je tudi na drugi. In ne samo v Evropi, tudi po drugih delih sveta so agitacije. Pri agitaciji pa ni bilo nič takega, kar bi volitev delalo neveljavno; vsaj ni nič znanega in nič ni navedeno takih dejanj ne pritiskov, ki bi volitev storili neveljavno. Zato podpiram predlog, da se poslanca za tolminski okraj potrdita.

Strekelj: Javnost je obtožila Ern. Klavžarja, in radi tega, ker se Ernest Klavžar proti tej javnosti ni opravičil, proinagam, da se njegova volitev ne odobri.

Grča: Jaz odgovarjam samo par besed na to, kar je predgovornik omenjal, da je Klavžarja javnost obsodila. Jaz mislim, da največja javnost, da prava javnost, ki ima o njem govoriti, so njegovi volilci, in volilci so mu dali svoje glasove. Prava javnost ga torej ni obsodila; kajti volilci so mu dali svoje glasove, da bo poslanec. Torej ga niso obsodili, ampak pohvalili.

Tu imate sedaj katoliška branitelja prof. Berbuča in Grčo, ki sta se tako govorila za krščenega sleparja ter skušala brisati z njega tako jezuitsko-„kumštno“, kakor znajo klerikalci, madeže, kateri so neizbrisljivi. Pokazala sta se nam moža v pravi luči in po teh govorih moremo soditi, koliko sta vredna. — Berbuč je bil vrhutega še toliko „kumšten“,

moj sovražnik — šinilo je Vladimirju v glavo, in samokresov strel je prehitel omahujočo sabljo. Toda tudi on, prodrt z dvema sulicama, zgrudil se je na truplo z njegovo roko umorjenega brata.

Izdajstvo! Zmaga! — zagromelo je od Trubeža, in potem so doneli klicji ropanja in nasilja po zraku.

Po noči sta bredla dva Poljaka po steni in plenila trupla: ustavila sta se pri enem, da bi mu slekla dragoceno špansko košuljo. Med tem se je mučil Sitekij ves dan in popolnem onemogel, čas ga je izmučil. Pekoče solnce je žgalo njegove rane, žejna njegovo grlo: žuželke so pile njegovo kri, a on ni mogel ne s klicanjem, ne pregibanjem olehčati svojega trpljenja. Kri, ki mu je odtekla skozi rane iz srca, naredila je v njem prostor vesti. „Hudodelnik“, je dejal, „žrtvoval si vse svoji trmi — kaj pa sedaj? Le muči se! To je še lahko plačilo za večno trpljenje na onem svetu. Ali slišiš krik? — z njim opevajo tebe s proklinjanjem. Mnogo stoletij poteče, predno izgine spomin izdajalca, zaznamovan s sramoto.“ Med tem se je borilo strašno trpljenje s smrtnim potom — in strašni trenutek, katerega si je želel in se ga bal Vladimir, se je približal. Čuti so se mešali in prenehavali, težek vzdihljaj mu je hotel kakor raztrgati srce...

da je hotel dokazati za reči, ki so sploh znane v deželi, torej tudi njemu. Kako naj imenujemo tako vprašanje?!

C. kr. profesor in katoliški župnik javna branitelja sleparja na tako važnem torišču javnosti, kakor je deželni zbor, to je tudi specialiteta iz dežele neverjetnosti!

Dopisi.

Dana, mesca decembra. (Poročilo o 13. občnem zboru podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaji.) — Letošnji občni zbor tega društva se je odlikoval s tem, da je bil izredno dobro obiskan. To dokazuje, koliko važnosti pripisujejo na Dunaji bivajoči Slovenci temu društvu. Po pozdravu g. predsednika Pukla sta poročala g. tajnik dr. Vidic in blagajnik g. dr. Seshun o delovanju društva v minoletem letu. Dr. Vidic je povdarjal, da je društvo napredovalo, da je podpiralo več revnih dijakov kot preteklo leto, da je pa nazadovalo v tem, da je prejelo manj podpor kot preteklo leto, glavnica pa se je izvarredno pomnožila. Pristopil je društvu kot ustanovnik znani slovenski tržaški mecen g. Fran Kalister s 5000 K z izrecnim določilom, da se ta svota naloži kot glavnica, ter da se porabijo vsako leto samo obresti. Sl. dež. zbor kranjski je tudi letos društvu daroval 400 K! Kot ustanovnik je društvu pristopil g. Janez Mlakar, hišni posvetnik na Dunaji s 100 K. Obroke pa so za društveno glavnico (ustanovnino) plačali g. dvorni svetnik in državni poslanec dr. Fr. Ploj, ces. svetnik Ivan Murnik in g. nadrevident Ivan Luzer. Med nabiralci se je odlikoval g. drž. poslanec Viljem Pfeifer, ki že deseto leto nabira carila za društvo. Za društvo sta tudi nabirala g. državni poslanec Ivan Plantan in dr. H. Voičič, c. kr. sodni tajnik v Novem Mesu. Število slovenskih posojilnic, ki so letos društvu poslale darila, se je pomnožilo, na čelu teh pa stoji hranilno in posojilno društvo v Ptujju s 1350 K. Odbor je prodal 3 delnice „Narodnega doma“ v Novem Mestu „Glasbeni Matici“ istotam za primerno ugodno kupnino. Iz poročila g. blagajnika dr. Seshuna je povzeti: društvena glavnica se je letos pomnožila za 5180 K, tako da znaša letos 16.836 K 44 v, razpoložne glavnice je leta 1902. 2100 K 70 v, prispevki računov udov podpornikov in dobrotnikov so to leto znašali 3867 K 19 v, obresti pa 720 K 90 v, vrnjene podpore 70 K, skupaj znaša razpoložna glavnica 6846 K 75 v. Iz te svote so se pokrili stroški: a) podpore 4363 K b) upravni stroški 205 K 6 v, c) pristojbini in provizije poštne hranilnice 7 K 75 v, skupaj 4565 K 81 v, tako da je ostalo razpoložne 2268 K 99 v. Društveno premoženje znaša ob sklepu letnega računa 19.105 K 63 v. Podpirancev je bilo 77 in sicer: 38 juristov, 3 medicincev, 4 tehnik, 2 agronoma, 1 aka demični slikar, 1 akademični kipar, 1 siusa telj eksportne akademije, 1 tehnolog. Po deželah je bilo: iz Kranjske 48, iz Štajerske 1 iz Primorja 8, iz Koroške 3. V imenu preglednikov poročila g. sodni nadsvetnik Iva Trnovec, da so gosp. pregledovalci spise društveno blagajno našli v uzornem redu. Z izvenredni trud izreče zbor društvu blagajniku g. dr. Seshunu enoglasno zahvalo. Predsednik g. Pukl poroča o enoglasnem odločitvi sklepu, da se g. Fran Kalister za velikodušno darilo in gosp. državni poslanec Viljem Pfeifer za to, da že nabira deseto leto darilo za društvo, imenujeta častnima udoma, to bodi zasluženima možema v zahvalo društva in podpirancev, drugim pa v posnemanje. Zbor je temu predlogu navdušeno pritrđil. Posebno zahvalo je zbor izrekel slovenskemu časnikarstvu, osobito: „Slovenskemu Narodu“, „Slovenca“, „Edinosti“, „Soci“, „Gorici“, „Novicam“, „Dolenjskim Novicam“, „Domovini“, „Südsteirische Presse“, „Ljubljanskemu Zvonu“ i. dr. Tem je pripisovati, da s svojimi noticami o društvu mnogo pripomorejo, da zanimanje in darežljivost za to društvo pri obilnih narodnih davkih ni ugasnila.

V odbor so bili izvoljeni nasledni gospodje: Predsednik: Dr. Jakob Pukl, c. kr. nadporočnik v ev., sodni tolmač bolg., hrv., srb., slov. jezika, posestnik itd. Podpredsednik I.: Dr. Friderik Ploj, vitez Fr. Jož. reda, c. kr. dvorni svetnik, drž. poslanec, itd. Podpredsednik II.: Dr. Francisek Simončič, c. kr. kustos v vseučiliški knjižnici; Blagajnik I.: Dr. Kl. Seshun, dvorni in sod. odvetnik (I. Singerstrasse 7.). Blagajnik II.: Dr. Janko Babnik, c. kr. tajnik v justič. ministristvu. Tajnik I.: Dr. Fran Vidic, c. kr. urednik drž. zakonika. Tajnik II.: Dr. Teodor Stegú, c. kr. pristav v justičnem ministristvu. Odborniki: Monsignor Francisek Jančar, papeški častni kamornik, župnik nemšk. vitez. reda; Ivan Luzar, nadrevident juž. železnice; Žiga Sežun, c. kr. kontrolor v blagajnici državnih dolgov. Pregledovalci: Dr. Anton Primožič, c. kr. profesor, pridjan ministristvu za uk in bogočastje, dr. Josip Mantuani, c. kr. amanuens v dvorni knjižnici, profesor glasbe, itd., Bogdan Trnovec, c. kr. sodni nadsvetnik pri c. kr. najvišjem in kasacijskem sodišču. Odbornikovi namestniki: Dr. Vladimir Globočnik plem. Sorodolski, c. kr. dvorni svetnik, dr. Matija Murko, docent na vseučilišču, uradnik v ministristvu za vnanje stvari, učit. rusčine na učilišču za vzhodne jezike, itd., dr. Anton Povšič, c. kr. tajnik pri najvišjem in kasacijskem sodišču. Pregledovalcev namestniki: Alojzij Kremžar, magistratni svetnik v pok., Alojzij Karba, c. kr. poštni pristav, Jožef Trnovec, c. kr. kontrolor posne hranilnice.

Iz Šmarlj. — Opozorjen na neke „Utrinke“ v „Gorici“ in „Pr. Listu“, zdi se mi potrebno pojasniti, da je utrinkar mislil na Šmarje, ker edino tu je propadla napredna stranka za en glas. Zakaj je propadla, ni treba pojasniti, ker to že vsakdo ve.

Jaz sem bil naprosen, da sem pomagal pisati pri volitvi zaupnih mož, bil sem torej cel čas volitve v volilni hiši. Glede moje osebe je torej utrinkar utrnul prvo laž. Drugo a še večjo je utrnul, če je mislil mojega g. tovariša, kajti on je pa tako krepek, da lahko dviga cel dan ne 9 funtov, pač pa po novi meri 9 kg težek pikon. — Pač vse na podlagi 8. zapovedi božje, da se le doseže namen in očrni par mu neljubih oseb. — Ne bo nič!

Na ostale dopise v „Gorici“ in „Prim. Listu“ rečem pa: „Bog daj norcem pamet!“ Janko Kavš, nadučitelj.

Kopriva, dne 6. januarja 1902. —

Dne 22. decembra preteklega leta je prečital gosp. kaplan Colja na propovednici dopis v „Soci“ št. 147. od 19. decembra; ker pa ni imel gradiva za ugovarjanje na dopis sam, se je poprijel seveda dopisnikov, očitaje jim med drugim, da rabijo orožniške izraze, da je nekateri med istimi, ki je prodajal sukno in fačole v štacunah itd. Beseda „požgalki!“ mu nič kaj posebno ne ugaja, ali vedite, g. Colja, da Vas bodemo še večkrat požgalki, pa bolj občutljivo, kakor sedaj, ker imamo še mnogo žgalkijevga za Vas.

Rekli Ste tudi, da ako se oglasi samo 5 Koprivcev pri Vas in da žele Vas odhod iz Koprive, da jo koj poberete. Ojgovorimo Vam na to, da mi Vas nismo in Vas ne peshamo proč, ker v tem slučaju se jih bi oglasilo nekaj večje število, saj ko boste vedeli za boljše službo, ne boste vprašali nobenega Koprivca, ali mu je drago, da pojde od nas, kakor mislijo Vaši pristaši, sli boste, saj nasprotno ne moremo zahtevati od Vas, ker vsak mora skrbeti za se. — Želimo Vam, da bi Vam bila usoda mila za kakšno službo bolj blizu — Ljubljane!

Tisti pa, ki je svoj čas sukno meril, se svojega tedanjega kakor tudi poznejšega poklica nič ne sramuje, in ni obleke svojega

stanu nikdar grajal. Vi pa, v pričlo nekih deklet, svoj duhovniški znak, ko Ste se za ovratnik prijeli ter rekli: „da bi le tega hudiča ne imel“. — Ali Vas kaj zgačka to, gosp. Pepi?

Kakšen krščanski vtis je napravilo to citanje „Soče“ na propovednici, si lahko mislite, dragi g. urednik, ko Vam povemo, da so nekateri iz cerkve grede z ubojstvom žugali dotičnemu dopisniku, seveda vse to iz dobrega krščanskega prepričanja; nekateri pa so se smejali, češ, sedaj pa bodemo imeli v cerkvi čitalnico, samo dejstvo, da je prižnica premajhna, jim je delalo preglavice, ker ni na nji prostora za čitalniško upravo. Seveda oni krščanskega prepričanja dobe za to plačilo na kompetentnem mestu. Za danes naj zadostuje, ker pa oni, kakor tudi Vi, g. kaplan, radi kaj posegetamo, mogoče da se se kedaj požgackamo, tako bo vsaj kaj smeha, in smeh je vendar bolji kakor jok.

Domace in razne novice.

Darilo naročnikom. — Zadnji številki „Soče“ smo bili priložili le nekaterim naročnikom „Kazipot“, in sicer radi ovir od strani knjigoveza. — Današnji številki pa smo pridjali še ostalim naročnikom. Toliko v blagohotno uvaževanje, da ne bode nepotrebnih reklamacij. — „Kazipot“ in koledar za leto 1902. dobe lahko se vsi novi naročniki.

Dr. Treo je vložil na državno sodnijo rekurz proti nepotrđitvi poslancem v deželnem zboru. O stvari smo v zadnji številki obsirneje govorili.

Dr. Abram v pokoju. — „Narodno-napredna“ stranka je imela že dve leti pred očmi dejstvo, da dr. Abram ne bo več izvoljen v deželni zbor ter da ne bo tudi več deželni odbornik. Kako tesno pa je vezan s tem mestom skozi dolgo vrsto let, je pač znano vsakomur. Kar izpustiti ga, bi bilo naravnost okrutno. Zato se je v dveh letih čisto razpravljala misel, da bi mu dal dež. zbor častno pokojnino v znesku dosedanje odborniške plače. To ve i dr. Abram in vedo italijanski veljaki, s katerimi se je o tem govorilo. — Jeden voditeljev na laški strani je bil za tak čin tako vnet, da je rekel: „Ako Slovenci ne stavite zboru takega predloga... ga stavimo mi Italijani. Tice pa vam!“

Dr. Gregorčič se je vrnil v deželni odbor največ pod krinko, da hoče držati mesto dr. Abram, ki bi utegnil biti izvoljen ob nadomestni volitvi na mesto Treotovo.

Ko je pa bil enkrat izvoljen, ni več mislil na odstop v korist dr. Abram. Zato mu je prišla kakor nalašč misel o častni pokojnini. Predlagal jo je, in bila je sprejeta. Dr. Abram bo torej užival do smrti pač zasluženo pokojnino. Vsak delavec je vreden plačila!

Ako je pa dr. Abram v pokoju in do biva častno letno pokojnino, — je za deželni zbor postal mrtev. Niti kandidovati ne more več. Dr. Gregorčič dobro pozna lojalnost in korektnost Abramovo — in z veseljem ga je potisnil v pokoj ter se ga znebil na lep način z vratu.

Lisjak pa je ta don Antonio Gredolzig! V takih osebnih spletkarijah je junak, da mu ga ni para. Čast komur čast!

Ples ženskega in moškega zbora pevskega in glasbenega društva se bode vršil, kakor že omenjeno, dne 15. t. m. v Dreherjevih prostorih točno ob 9. uri zvečer. Z razposiljanjem vabil se je pričelo te dni; kdor vabila po pomoti ni dobil, naj se blagovolji ogasiti pri društvenem odboru. Vhod v dvorano je iz telovadnega trga. Vstopnina na ples: za gospode 2 K, dame so vstopnine proste. Društveni odbor pričakuje mnogobrojno udeležbo in to tembolj, ker je ta ples prvi, ki ga priredi naše najmlajše društvo.

Sijajni ples „Slovenskega bralnega in podpornega društva“ v Gorici se bode vršil dne 2. febr. v dvorani „Slov. Čitalnice“. Svirala bode vojaška godba 12 mož. Pričetek ob 8. uri zvečer. Vabila se prično razposiljati v kratkem.

Zaboden. — Poročajo nam: Na dan Sv. Treh Kraljev je zaklal Vovk Alojzij od Lisjakov pri Šmarjah, star 22 let, Jožefa Makovca, fanta iz Vrtovč pri Šmarjah. Zabodel ga je z nožem tako nevarno, da je omenjeni v teku 4 minut izdihnil. Tovariša njega je tudi smrtno ranil, ne vé se, če okrevá še kedaj. Kakor se sliši, je stvar taka-le: Vovk bi rad imel neko deklet iz Vrtovč, katera ga je rada imela, rajše nego od staršev name-

njenega. Te razmere pa je dobro poznal brat umorjenega, zato je bil istega dne okoli 7. zvečer posvaril z besedami: „Lojze, ogni se domov ali kam drugam, kajti, če pride ljubi one deklice, se zna kaj neugodnega pripetiti.“ Stvar se je godila v krčmi pri Vrtovcih. Ker se pa Vovk ni hotel ogniti, so ga nekateri potisnili skozi vrata ter pričeli zopet kvartati; čez par minut pridivja Vovk v sobo ter zakolje brata od onega, koji ga je prej svaril; s to priliko zadá se smrtne rane tovarisu omenjenega. Nato s smehom oddá morilni nož: „Sedaj ga ne bom rabil več!“ Morilec je divjaškega temperamenta. Da bi se ga na kak način spreobrtilo, sprejelo ga je svoječasno bralno društvo med ude — na lastno in prošnjo drugih vaščanov. Ker pa je dotičnik bil v sramoto društvu, se ga je pred 2 meseci izbacnilo, posebno tudi radi tega, ker je hodil v društvo med službo božjo igrat. Toliko, da bo vedel tudi nunc. Morilec se je sam ovadil oblasti.

„Lega nazionale“ je nakupila zemljišče grofa Paceta pri kolodvoru proti Oglejski ulici, kjer postavi svojo šolo. Na tem delu mesta so namreč nasteli pri zadnjem ljudskem štetju samo 31 Lohov, Slovencev pa 258. Ker Slovenci ne moremo priti v Gorico do postene slov. šole in ker dr. Gregorčič poidi slov. otroke v Katinelijevu vojašnico ter se jim po njegovem mnenju ne godi nikakr krivica, je nevarnost velika, da privabijo slovenske otroke v omenjenem delu mesta v lasko šolo ter jih poitalijanijo.

Vprašanje o slovenski mestni šoli v Gorici je imel dr. Gregorčič toliko časa v rokah, da je isto korenito zavozil. On kot državni in deželni poslanec ne čuti potrebe niti koraka več storiti za slovensko šolo v mestu. On je pustil vse v nemar, kakor želita Pajer in kardinal. Radi tega pa tudi ne moremo dandanašnji mestni Slovenci ničesar storiti proti poitalijanjanju slovenskih otrok. V Podturen, kakor se vidi, jih ne bodo posiljali, drugodi pa ni slovenske šole. Proti početju „Lege“, ki hoče s šolo ob Oglejski ulici napraviti nekak laški narodnostni most od Gorici do Ločnika, stojimo tu onemogli, in ne moremo storiti drugega nego apelovati na rodoljubje starišev, katerim preli nevarnost, da naj nikar ne dajo svojih otrok v lasko šolo, ker jih bodo preklinjali v tujem jeziku, ko se izneverijo materini besedi.

Odkar je dr. Gregorčič vrgel slov. šolsko vprašanje v mestu med staro šaro, smo izročeni v takem pogledu na milost in nemilost Lahom. Nò, toliko boljše pa se godi dr. Gregorčiču v prijateljstvu s Pajerjem in v zadovoljstvu kardinala.

O bratu Fridolinu, katerega smo mi tako le nekako mimogredé omenili v notici o našem „Alojzijevišču“ v „Soči“ od 31. decembra, molčé klerikalni listi kakor zid. Vidi se, da jim je to neprijetno. Ali to znati, da so oni ravno tako prepričani o resničnosti stvari, ki smo jih tam napisali, kakor citatelji „Soče“. Mi nismo takrat hoteli več napisati o tem skandalu vseh „katoliških“ skandalov in tudi danes ne moremo tako pisati, da bi našim citateljem prav označili te skandale v zavodu, ki ima glavni namen revnejše otroke pripravljati za vzvišeni duhovski poklic. Popolnujemo le še nekoliko ono vest s tem, da je bil šolski brat Fridolin v „Alojzijevišču“ v šolskem letu leta 1899./1900., ter da je neopažen od predstojnikov izvrševal svoj nelep posel na otrokih skoro do konca aprila l. 1900. Takrat še le so izvedeli o tem drugi šolski bratje, ali takrat mu niso pokazali vrat, marveč so ga pustili mirno nadaljevati ta posel do konca šolskega leta, potem je izginil, Bog ve kam. — Pohujševal je otroke v postelji v pričó drugih ali pa je psamezne poklical k sebi in jih vpiljanil, da je tako ložje svoje živinsko poželenje izvrševal nad otroki naših ubogih kmetskih starišev, ki mislijo, da so izročili svoje otroke res v roke naslednikov Sv. Alojzija, a so jih izročili v resnici v pravo klavnico. Več nečemo pisati o tem, ker se nam, odkrito rečeno, gabi pisati take stvari. Povedali smo le toliko, da klerikalnem malo osvežimo spomin, in da stvar ne izgine kar tako s površja, ker je prevažna. Dalje pečati se s tem, je stvar v to poklicanih činiteljev. Prič je cel kos.

Nekaj o Alojzijevišču. — Pišejo nam: „Dobil sem „Primorca“ v roke, v katerem sem čital nekaj o Alojzijevišču. Zmirom sem čakal, da se kdo oglasi, in da malo popiše ta zavod, ali nobeden se ni oglasil, zato pa ga hočem jaz malo popisati.

V Alojzijevišče se jemljejo dečki od 8.—14. leta. Nadzorujejo jih šolski bratje, kateri so prišli z Dunaja. Dokler so bile v zavodu voditeljce č. šolske sestre, je bilo vse v redu, ali ko so prišli šolski bratje, je bilo vse narobe. Tudi dr. Jos. Pavlica, vodja zavoda, je dobro vse vedel, ali vsejedno je zmirom molčal.

Po sobah je postalo vse nesnažno, po kuhinji so se začeli sprehejati ščurki itd. Tudi jedi so bile „čiste“. Na pr. pri večerji v solati je gospodaril „mož s hišo“. Toliko ostudno je postalo, da se ne da popisati.

Ali č. bratje so se znali dobro potresti; njih kosilo je trajalo od poldne — 3 ure popoldne.

Ni slo samo pri jedeh slabo, ampak tudi pri učenju. Dokler so bile č. šolske sestre, ni nobeden dijak propal, razun ednega, ko so pa prišli šolski bratje, jih je propadla polovica. Bratje niso gledali, ako se učenci uče. Pri učni uri so začeli dijaki prebirati knjige, ali se igrati, ali karsibodi kaj drugega, samo učili ne, in bratje so bili pri tem slepi. Najgrše pa to, da niso nič rekli, ako so dečki preklinjali. Tu so se navedili preklinjati in se kaj drugega slabega.

Sedaj vidite, stariši, kateri imate svoje sinove v tem zavodu, kako se godi z njimi. Vi mislite, da se sin nauči samo dobro, ampak on se nauči ravno narobe. Svetuje se: ne dajajte svojih otrok v tak zavod. Boljši je, ako je dijak na stanovanji pri dobri gosposlinji; družba človeka pokvari, in ravno to se godi v Alojzijevišču. Ako ne verjamete, kar je tu pisano, pa poprašajte prizadete dijake, ki stanujejo v Alojzijevišču.

Tu imate sliko o katoliškem odgojevališču, na katero dr. Pavlica lahko patento vzame. Je že tako: žegnanih rok se drži vedno nežegnano delo. Ljudje božji, spreglejte vendar, kaj delajo z Vami in Vašimi otroki posvečeni gospodje!

V Dornbergu sta imela župnik, pre-dobro znani Lovre Tobočan, in kaplan Rejec, kakor po navadi, v minulih praznikih „ofer“. Lovro prerad grmi v cerkvi in drugodi proti naprednjakom ter proti našim listom. Zato je umevno, da naprednjaki niso šli k „ofru“ Lovretovemu, ker nečajo tako podpirati združb, katere dela Lovre Točobran po dornberski žari. Mož je neki pihal in kihal, da je bil ves iz sebe, ter se jezil na tihem, da se je „ofer“ tako slabo obnesel. Klerikalcev pa je v Dornbegu največ takih, ki nimajo nič, torej niso mogli kaj prinesiti k „ofru“. — Kaplanov „ofer“ pa je bil boljše obiskan, in dobil je le nekaj, tako le razmeram primerno. Kaplan da namreč mir v cerkvi ter oznanjuje le besedo božjo, župnik Juvancič pa kliče hudiče na naprednjake in napredne liste ter dela nemir. — K „ofru“ kaplanovemu so šli ljudje radi, k župnikovemu pa ne. Torej je tako ljudstvo jasno in glasno obsodilo spletkarja župnika ter njegovo divjanje na kraju molitve, povedalo pa je tudi, da hoče v cerkvi slišati besedo božjo in Kristusov nauk, kakor uči kaplan. — Radovedni smo, ali se kaj nauči iz tega župnik Juvancič ter ali se kaj naučijo iz navedenega slučaja tudi drugi nunci, zlasti oni, kateri so britko občutili medle „ofre“ prav vsled gonje proti naprednjakom.

Ta način je najboljši, pokazati, kako se sodi o duhovniku. Naprednjaki so se držali v obče dobro ter so pokazali tuintam, da ne bodo dajali več denarja zdražbarjem, s katerim bi jih potem topli. Tako je prav! Mi privoščimo pametnemu duhovniku, ki je res duhovnik, kar mu gre, politikonom in zdražbarjem ter obrekovalcem v cerkvi pa ne tiče drugo nego — knof!

70 in 7. — Pri volitvah v drž. zbor je bilo v Dornbergu razlike 70 glasov; toliko so imeli klerikalci več. Čez leto dnij pri deželnozborskih volitvah pa so imeli vrli dornberski naprednjaki le 7 glasov manjšine. — G. Lovre Točobran! To kaže, da Vaše divjanje rodi sad, katerega niste želeli. Torej le razsajajte in divjajte tudi v novem letu. Potem odstopijo še ostali iz Vaše že tako majhne črede. Številke govore odkrito in neizpodbitno.

Duhovniška surovost. — Pišejo nam: Berlot, župnik na Vogerskem, kaže še vedno prirojeno ma surovost. Ob novem letu, ko je v cerkvi zbranim žugal s peklom in hudičem, kakor pri drugih prilikah (celo ustavlja možake po poteh), kdor bi bral „neverske“ časopise — je potem birmal otroke s trdo, pa žegnano roko tako, da so se bile počakale matere pred cerkvijo k zborovanju. Ne vemo, kaj bi se bilo lahko pripetilo, da niso previdnejši možje jih pomirili.

Na Sv. Silvestra dan, ko so se shajali ljudje v cerkev k zahvalnici, je ondi tik poti napadel 17-letnega mladeniča Gregorič Karola, ki je bil pri sosedu na dnini. Lovil in pahal ga je, jemaje mu grablje iz rok. Ko se mu to ni posrečilo, mu je grozil, da mu da „enih pet cabad v r...“. — To bi se bilo tudi lahko zgodilo, ker njegova noga menda ni — žegnana. Pač vsaka kača svoj strup. — Domačin.

Kurat Rojec v Biljah na Sv. tri kralje ni hotel sprejemati od naprednjakov običajnih darov na ta praznik. Rekel je nekako, da se ne sprejema, nekomu je pa vrnil podarjeni denar. Naprednjaki radi tega seveda niso pretakali solza, marveč so si to zapomnili, in ako je Rojec kaj moža, jih na sploh ne bo več nadlegoval z milodari, ker bi tudi nič več ne dobil. Pobral pa je jajca in drugo pri svojih privržencih, največ revnih ljudih. Pri tistih je vzel darove, katere težko pogrešajo; on ima pa že tako dosti. Od ubožnih ust je torej odtrgal, da napolni svoj že itak siti trebuh.

Ljudje božji, kedaj se spametujete? Zdražbarji Rojčevega kalibra ne zaslužijo drugo nego v roko knof, na hrbet pa poleno, s katerim je grozil Rojec naprednjakom!

Toliko naslovov, pa vsi brez vrednosti za narod. — Dr. Gregorčič je državni in deželni poslanec, dež. glavarja namestnik, dež. odbornik, semeniški profesor itd. — ali kaj ima narod od tega dandanašnji? Nič. Dr. Gregorčič sicer nosi te naslove, ali so brez vsake vrednosti, ker se mora slepo pokoriti vladi in Pajerju, kakor zahteva kardinal, in tako ne more porabiti niti najmanjšega vpliva v dobrobit Slovencev, v škodo, za isto pa ima dovoljenje rabiti svoja mesta! In le na takem „delu“ ga bomo videli odslej.

Z Bovškega nam pišejo: Pri nas na Bovskem so s pomočjo državne in deželne podpore prignali s Koroskega bolne bike, ki nam, mesto plemeniti, okužujejo domače plemo. Do sedaj je okuženih 25 krav. Take in enake pritožbe se tudi slišijo po drugih krajih v glavarstvu. Ali se tako vporabljajo državne in deželne podpore!? Kdo nam povrne nesreče in skode? Tudi planinstvo niti mlečni izdelki se niso v zadnjih letih nič zboljšali, kljub temu, da žrtvuje vlada v ta namen mnogo denarja na leto. Ni čuda, da ni pri nas nobenega kmet. napredka. Ne imenujemo imen, ali dokler bodo imeli taki veččaki kmetijsko usodo v svojih rokah, kakor so Klavžar (Ta nesreča je povsodi poleg!) in prijatelji, zavržene so vse podpore. Zdatneje in umestneje bi bilo iste tisočake razdeliti vsako leto kot podpore mlekarnicam in drugim kmetijskim zadrugam ter vpeljati darila za lepo domačo živino.

V Cerknem vladajo sedaj klerikalci. Zato hodi jako rad tje gori Klavžar. Dne 3. t. m. so imeli Cerkljani čast, videti tega izgnanega „poslanca“. Klerikalci so ga bili tako veseli, da so zvečer razsvetlili čitalnico ter posali dve deklici od hiše do hiše, da sta vabili vaščane v čitalnico, kjer so udarjali tamburasi na čast Čaheju. Tam so torej ugodna tla za sleparja. To kaže pač jasno, kakšna je moralna vrednost cerkljanskih klerikalcev.

Bralno društvo „Narodni dom“ v Škrblinu bode imelo v nedeljo dne 12. t. m. ob 3. uri popoldne v šoli svoj redni letni občni zbor. Na dnevnem redu je: Volitev odbora za leto 1902. Razni predlogi. K obilni udeležbi vabi odbor.

Samomor orožnika. — 30-letni postajenačelnik v Divači, g. Valentin Žnidaršič, se je v terek vstrelil v tamošnji kasarni. Tovariši njegovi, začuvši strel, so prihiteli na lice mesta, ali niso ga mogli več rešiti. Bilo je že prepozno, ker je siromak že izdihnil dušo. Truplo so prepeljali v mrtvašnico v Divači. Vzrok samomoru je neznan in sodijo, da je izvršil ta čin v hipu, ko mu je bil um v nenormalnem stanju.

Za kratek čas. — Neko županstvo, ki je v klerikalnih rokah ter se nahaja gori za cerkljanskimi hribi, je podpisalo lovske sprječevalo tako-le: Podpisani potrjuje, da je najemnik lova. Gosp. Matevž L. .... v Š. .... vstrelil Jakopa B. ...., katerega pošlje v trg. Videlo županstvo dne 12./12. 1901. Podpisi.

Tam gori streljajo torej na katoliški podlagi ljudi, katere pošljejo potem na prodaj v trg. Kakor pri Kanibalih! Morda prinese danes „Gorica“ inserat, da bomo tudi vedeli, kdo je tisti katoliški mesar v gorskem trgu, ki prodaja človeško meso za divjačino. Nò, ako je vstrelil klerikalca, potem bo že divjačina!

Listulca. — Radi drugega gradiva smo morali nekaj dopisov odložiti za pri-

hodnjic. Ahasverus: Prihodnjic. — G. dopisnik z B. Hvala za poslano. Prosimo, le spregovorite o stvari. Bomo priobčevali v „Primorcu“, kakor želite. — G. A. K. v A. Vprasate, zakaj da na ponavljajočo se falo-lotsko pisavo žegnanih žurnalstov o „pijančkih“ ne odgovorimo, ker je odgovoriti tako lahko. Odgovarjamo, da odgovor že pride, in sicer tako zabeljen, da si bo dr. Dreje lase pulil iz glave in z njim cela čreda žegnanih gos-podov. Začnemo pa kar s pijančki okoli „Prim. Lista“ od prve strani dalje. To bo berilo. Poročil o „treznosti“ duhovnih posod imamo cel kup; prosimo gg. dopisnike pa se za nadaljevanje poročil. Ker hočejo imeti skandal, pa naj ga imajo!

Razgled po svetu.

K položaju. — 8. t. m. je imel proračunski odsek drž. zbora svojo prvo sejo. Med sejami tega odseka se bodo vršila pred-pogajanja glede nemško-českkih spravnih kon-ferenc. Od teh predpogajanj je odvisno, ali se bodo sploh vršile konference.

Državni zbor se snide vsaj teden dnij kasneje kot je bilo določeno spčetka. Torej se snide plenum po 20. t. m.

„Montagspresse“ je polna upanja, da se sprava doseže, toda bivši državnozborski podpredsednik Prade se je izrazil nasprotno ter dejal, da ostanejo vsa pravna pogajanja brez uspeha. Vsa akcija vlade v tem oziru je le predpriprava za uvedenje absolutizma, ki seveda ne bo dolgo trajen. Glavno bolezen, ki provzroča neprestano krizo v Cisiltvanijo, je imenoval Prade nagodba z Ograko in za-hteval, da se glede nagodbe izvrše večje reforme.

Loterija v proračunskem odseku. — Proračunski odsek je v prvi seji rešil več toč proračuna za leto 1902 in se je o točki „Loterija“ vnela daljša debata. Poročevalec posl. Schalk je priporočal resolucijo, ki pozivlja vlado, naj v svrhu končne popolne odprave loterije zmanjša zrebanja ter naj deluje na to, da se bodo uloge vedno bolj zmanjševale. Posl. dr. Kramar je predlagal, naj se v proračunu zmanjša postavka dohodkov loterije za 200 tisoč kron, da se s tem dokuže želja pa od-pravi navadne loterije. Finančni minister pl. Böhm-Bawerk je izjavil, da je iz finančnih ozirov proti temu, da bi se odpravila mala loterija in bi ta korak tudi pospeševal za-kotno loterijo. Izjavil se je tudi proti nadomestitvi sedanje male loterije z razredno lo-terije. Minister je menil, da je za odpravo loterije najbolje ono postopanje, katerega se poslužuje finančna uprava, to je, da se suk-cesivno zmanjšujejo igralne šanse, vsled česar se zmanjšujejo tudi igralne uloge. V dokaz temu je minister navel dejstvo, da so od l. 1887. uloge v malo loterijo padle od 44 milijonov na 32 milijonov. Ko se je razprave udeležilo še nekaj govornikov, je odsek vs-prejel postavko „loterija“ s Schalkovo reso-lucijo vred, odklonil pa je predlog posl. dr. Kramarja.

Alkoholova statistika. — Grozne številke prinašajo v tem oziru belgijski listi. Belgijsko kraljestvo ima ta čas 175.000 lo-kalov za opojne pijače, 229 tovaren za spirit in 2900 pivovarov. Ako se oziramo na pre-bivalstvo, vidimo, da odpušča ena prodajal-nica opojne pijače na 52.000 ljudi, na Ruskem na 991, v Avstriji na 220, v Nem-ciji na 100, na Belgijskem pa na 36 ljudi. V letih 1876—1896 je potrošil belgijski narod za te pijače 2.5 milijarde.

Vojna v južni Afriki. — Listi se bavijo z novimi operacijskimi načrti in z novo taktiko lorda Kitchenerja. V obče se misli, da Angleži ne dobé niti dovolj novega vojaštva, da bi sestavili nove kavalerijske polke, niti konj. Več stotisoč konj je že poginilo v južni Afriki, ker se niso mogli privaditi podnebnju. Angleži pošljajo vedno nove konje, a že na poti jih pogine tretjina. Na kopnem pa se jih lotijo hitro epidemije. Gotovo je, da Buri niso postrelili toliko konj kot jih je poginilo. — Iz Johannesburga po-ročajo, da je general Botha pozval iznova vse podpoveljnike, naj vztrajajo v boju, češ v januarju se snide angleški parlament in angleška vlada bo zahtevala novega kredita za nadaljevanje vojne. Tega pa angleški na-rod ne dovoli, zato se bodo angleške čete vrnile domov.

Buri sprejmejo avtonomijo? — Iz Bruslja poročajo, da se je vršila včeraj nova konferenca burskih delegatov. Burski na-čelniki so baje pripravljani sprejeti avtono-mijo namesto popolne neodvisnosti. Če je le res!

Zadnje vesti. — V Saragosi so na-padli z nova samostane ter jih bombardirali. Na Španskem še dolgo ne bo miru. — Nemski „Reichstag“ baje razpusti vlada, ako ne sprejme „novega carinskega tarifa. — Go-riski deželni zbor bo sklican baje meseca marca.

Foulandovo svilo od 65 kr. do gld. 3-65

meter na bluze in obleke; ravno tako črne, bele in barvane „Hennebergove svile“ od 65 kr. do fl. 14-65 meter. Vsakemu franko in carine prost o na dom. Vzorce z obratno pošto. — Pismena naročila naj se frankirajo v Švico s 25 vin.

G. Henneberg, tovarnar svile

(2) (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Curihu.

Fran Čufer & Bajt

(prej Fran Čufer),

krojaška mojstra

v Gorici, ulica Sv. Antona št. 7

(v hiši gosp. Kopača, svečarja).

Priporočata svojim tojakom v mestu in na deželi svojo krojaško delavnico kjer se izdelujejo vsakovrstne obleke po modernih in dobrih žirojih za vsak letni čas po jako zmernih cenah. — V zalogi in meta haveloke priprostega in finega izdelka.

Postrežba točna, cene zmerne.

Anton Kuštrin

trgovec

z jedilnim blagom

Gosposka ulica št. 23 (v lastni hiši).

Priporočata svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinerega „Luka“ po jako nizkih cenah. — V zalogi se dobivajo testenine tvrde Žnidarskič & Valentič v Ilirski Bistrici; cikorija in žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda ter moke vseh vrst iz mlinov Jochmann iz Ajdovščine in Majdica iz Kranja.

Razposilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 kilogr. naprej.

Ali ste gluh?

Vsaka gluhoti ali naglušni je ozdravljiva z našo novo iznajdbo; le gluho rojeni so neozdravljivi. Ušesno brenčanje poneha takoj. Opisite Vaš slučaj. Preišče in sporoči se vam brezplačno. Z malo stroški se lahko vsak sam doma zdravi. Dopisuje naj se v nemškem ali angleškem jeziku. Mednarodni zavod za zdravljenje ušes (Internationale Ohrenheilanstalt), 596 La Salle Ave., Chicago, Ill.

Milijon dam uporablja

„FEEOLIN“.

Vprašajte Svojega zdravnika, če ni »Feeolin« najboljšo lepšalo sredstvo za kožo, lase in zobe!

Najnečistejši obraz in najgrše roke dobijo hitro aristokratsko linost in obliko z uporabo »Feeolina«. »Feeolin« je iz 42. najplemenitejših in najsvetlejših sestavljen angloško milo. Mi jamčimo, da izginijo dalje po uporabi »Feeolina« brez sledu gube in črte na obrazu, zajede, mozoli, rdečica nosu itd. »Feeolin« je najboljšo čistilno, negovalno in lepšalo sredstvo za lase, zabranjuje izpadanje las, plešo in boleznj glave. »Feeolin« je tudi najnaravnaje in najboljšo čistilno sredstvo za zobe. Kdor redno rabi »Feeolin« mesto mila, ostane mlad in lep. Zavežemo se, denar takoj vrniti, če bi ne bil kdo s »Feeolinom« popolnoma zadovoljen. Cena komada K 1.—, 3 komadom K 2-50, 6 komadom K 4.—, 12 komadom K 7.—. Poština pri 1 komadu 20 vin., od 3 komadov navzgor 60 vin. Povzetje 60 vin. več. Razposilja glavna zaloga M. Feilth, Dunaj, VII., Mariahilferstrasse 38, 1

100 do 300 gld. mesečno

lahko zaslužijo osebe vseh stanov in v vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srečk, a da ni potrebna glavica in ni nikakarna nevarnost. — Poudrbe pod Ludwig Österreich, VIII Deutsche gasse 8 Budapest.

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK GORICA

Za vsakega važno! Na pol zastonji

Volnena zimské žerpe • 85 kr. dalje
Bluze za zimo • 65
Životalke (moderov) • 140
Svojice za gospode • 85
Krvavate • 55
Dežalnke • 15

J. ZORNIK GORICA

J. ZORNIK GORICA

Pozor!

Za vsakega važno! Na pol zastonji

C. kr. privil.

civilni, vojaški in uradniški krojač in trgovec

M. POVERAJ V GORICI

na Travniku št. 5.

Naznanjam častitim gospodom odjemalcem in damam, da sem se preselil s svojo krojačnico in trgovino iz prejšnjih prostorov na Travniku št. 22 v goriznačene prostore na Travniku št. 5. P. n. občinstvu priporočata svojo izborno zalogo vsakovrstnega blaga iz avstrijskih in inozemskih tovarn ter gotovih oblek, sobne in dežne plašče, vsakovrstno možko perilo, srajce Jäger, spodnje hlače ter nogovice, oficirske in uradniške priprave, sploh vse, kar je treba paradnim oblekam za vsaki stan.

Izdeluje se haveloke, sako, pelegrine in finejšje obleke za gospe po najnovejši modi.

Blago se prodaja na meter tako po ceni, da je z menoj nemogoča vsaka konkurencija.

Edina prodaja finih dežnikov iz tovarne odlikovane z zlato svetinjico na pariški razstavi. Vstrežem vsakemu naročilu in po vsaki modi.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pismenim jamstvom razposilja na zasebnike

Hanns Konrad,

tovarna ur ter izvoz zlatnine Most (Česko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3-75; srebrna ura Rem. fl. 5-20; srebrna voržica fl. 1-20; budilnik iz niklja fl. 1-95.

Tvrda je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlato in srebrne svetinje iz razstav ter tisoče prizmalnih pisem. — Ilustrovan cenik zastonji!

Na dež jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetnjo Na Ilovski razstavi s prvo ceno — srebrno svetinjo

Tovarna uzornih telovadnih priprav JOS. VINDYŠ - A,

v Pragi na Smihovu

(Praha-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816. se pripravoa

k popolnemu uzornemu prirejevanju sokolskih in šolskih telovadnic

po najnovejših pripoznanjih in praktičnih sestavih.

V ta dokaz je na razpolago mnogo priporočajočih spričal domačih in inozemskih.

Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerne, plačuje se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Ceniki, proračuni in načrti za popolne telo vadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštne prosto.

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporočata preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščne sveče itd. vse po zmerni ceni. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporočata slav. občinstvu tudi svojo tiskarno erk na perilo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furijskih, briskih, dal matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razposilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce. Cene zmerne. Postrežba poštena.

Zaščitna znamka: SIDRO.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

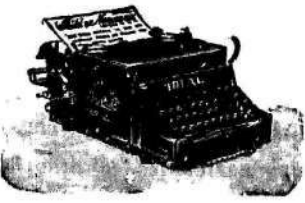
iz Richterjeve lekarnice v Pragi

pripoznano kot izvrstno hol ublažujoče mazilo; za ceno 80 h. kron 1-40 in 2 kroni se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko s „SIDROM“ namreč, iz RICHTERJEVE lekarnice in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je prevedena s to zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“ v PRAGI. Elizabethgasse št. 5.

Ivan Bednařik priporočata svojo knjigoveznicu v Gorici ulica Vetturini št. 3.

Seidel & Naumannov pisalni stroj „IDEAL“

Vzbujata senzacijo. Jasna pisava od prve do zadnje črke. Stroj je jako trpežen. Na močnem ministerjalnem papirju izdelata 4-6 iztisov, na konceptnem papirju 8-10, na tanjšem papirju 12-16. Najvišje priznanje ter prva zmaga ameriške konkurence. — Zlata svetinja; Berlin (maj 1901.) Glavno zastopstvo za Avstro-Ogersko: Hch. Schott & Donnath Dunaj III. 3. Heumarkt 9. Istejo se zastopniki za deželo.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo veliko zalogo

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici. v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli dosedanjno trgovino pohištva tvrde Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza vecchia št. 1, katero bodemo vodili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerne.

Delo je lično ter dobro osušeno.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici. Gosposka ulica št. 7.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Priporočata cenj. odjemalcem svoje v obširni izbiro dospelo novo sveže blagó za jesensko in zimsko dobo, za ženske in možke; vsakovrstna sukna, kot: Loden, Cheviot, Kammgarn i. dr.

Krasna izbora volnenin, forštajnov (porhet), »Lawn Tennis« i. dr. za ženske obleke.

Priporočata izborno perilo, bombažasto in evrnasto, katero prejema iz prvih slezi. tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute, bombažaste in evrnaste, blago za blazine, plahte, kovtre, žamet in pliš v vseh barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za možke in sicer: srajce, ovratnike, zapestnice, prsnike, ovratnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.

Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogajanja.

Na željo se pošlje tudi uzorce, poštne proste.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. dec. 1901. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2%. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5 1/2%
varščino ali zastavo 6%
menice 6%
s 1/2% uradnino.

Glavni deleži koncem leta 6%.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar. — Posojila se dajejo le zadrugnikom.

Žrebanje nepreklicno 16. januarja 1902. Predzadnji teden.

Loterija za gorka zatočišča glavni dobitnik 40.000 kron v vrednosti.

Srečke à 1 krono priporočajo: G. Gentili, V. A. Jona, Michelstädter & Comp. in A. Pincherle v Gorici.